

**ШКІЛЬНА БІБЛІОТЕКА  
УКРАЇНСЬКОЇ ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

**Г'ю Лофтінг**

**ПОДОРОЖІ  
ЛІКАРЯ ДУЛІТЛА.  
ПІДГОТОВКА**

Харків  
«ФОЛІО»  
2020



*Колінові й Елізабет*

## Пролог

**У**се, що я досі написав про Лікаря Дуліттла, мені розповіли набагато пізніше після того, як це сталося, ті, хто мав щастя його знати. Насправді багато з цих подій відбулися ще до мого народження. Але тепер я маю намір викласти на папері ту частину життя цього великого чоловіка, яку я бачив на власні очі і в якій і сам брав участь.

Багато років тому Лікар дав мені дозвіл зробити це. Але ми обидва тоді були настільки зайняті, подорожуючи навколо світу, переживаючи пригоди й заповнюючи щоденники спостереженнями за природою, що, здавалося, я ніколи не знайду часу, аби сісти за стіл і написати про наші звершення.

Тепер, звісно, коли я вже доволі немолода людина, моя пам'ять уже більше не така гарна. Та щоразу, коли виникають у мене сумніви, з'являються вагання чи задума, я завжди звертаюся із запитаннями до Полінезії, нашої папуги.

Ця чудова птиця (їй тепер майже двісті п'ятдесят років) сидить на краю мого столу і зазвичай мугикає сама собі матроські пісні, тимчасом як я пишу книжку. А всі,

хто коли-небудь із нею зустрічався, знають, що у Полінезії найкраща пам'ять на всьому світі. І коли йдеться про якусь подію, в якій я не зовсім певен, вона завжди може спрямувати мене в правильному напрямку й розповісти достеменно, як саме все відбувалося, хто там був і решту подробиць.

Насправді я інколи буваю майже готовий визнати, що цю книжку написала Полінезія, а не я.

Ну що ж, гаразд, буду починати. І перш за все я повинен вам розповісти трошки про самого себе й про те, як я зустрівся з Лікарем.



## Перша глава

### СИН ШЕВЦЯ

**З**вали мене Томмі Стаббінс, син Джейкоба Стаббінса, шевця в Паддлбі-на-Болоті, і було мені дев'ять із половиною років. У той час Паддлбі було всього лиш невеликим містечком, яке надвоє розділяла річка. Через річку було перекинуто старовинний кам'яний міст, який називався Королівським мостом і вів від базарної площі з одного боку до церковного двору на іншому березі.

Кораблі під вітрилами піднімалися з моря вгору по річці й ставали на якір біля моста. Я любив спускатися туди й дивитися, як матроси вивантажують товари з корабля на набережну. Вони, тягнучи за канати, співали своїх нетутешніх пісень, і я повивчав ці пісні напам'ять. Я зазвичай сидів на набережному мурі, бовтаючи ногами понад водою, і співав разом із матросами, вдаючи для самого себе, що я теж моряк.

Адже я завжди мріяв помандрувати кудись разом із цими відважними мореплавцями, коли їхні кораблі поверталися кормою до паддлбійської церкви і поволі повзли знову вниз по річці, через широкі й самотні болота-марші<sup>1</sup> аж

---

<sup>1</sup> *Марші*, або приморські луки — низовинні смуги морського узбережжя, затоплювані лише під час найвищих припливів або нагонів морської води.

до моря. Я мріяв податися з ними в далекі світи шукати свою долю в чужих землях — в Африці, Індії, Китаї й Перу! Коли кораблі заходили за вигин ріки й ховалися за ним, все одно можна було бачити їхні величезні коричневі вітрила, що здіймалися над дахами міста, повільно просуваючись уперед, — так, наче якийсь увічливий гігант проходив поміж будинками без жодного шуму. Я запитував себе, які ж то дива побачать вони перед тим, як знову повернуться до нас і стануть на якір біля Королівського мосту! Отак, мріючи про країни, яких ніколи не бачив, я й сидів собі, дивлячись на кораблі, аж доки вони не щезали з виду.

У той час було в мене в Паддлбі троє великих друзів. Один звався Джо, ловець молюсків, який мешкав у маленькій хатинці під мостом біля самої води. Цей старий чоловік неперевершено майстрував усякі штучки. Я ніколи не бачив людини, яка б мала такі талановиті руки. Він частенько ремонтував для мене мої іграшкові кораблики, які я під вітрилами запускав по річці; він будував вітряки з дерев'яних ящиків і бочкових клепок; а ще він умів виготовляти найфантастичніших повітряних зміїв зі старих парасольок.

Джо інколи брав мене з собою у свій рибальський човен, і коли починався відплив, ми веслували вниз по річці аж до самого моря, щоб назбирати устриць та мідій і наловити омарів на продаж. І там на холодних і самотніх болотах ми могли бачити, як летять дикі гуси, і кроншнепи, і червонодзьобі кулики, і багато інших видів водних птахів, що живуть у заростях солонцю й високої трави на великих солоних маршах. А коли увечері знову

починався приплив і наш човен поволі повз угору по річці, ми дивилися, як блимають у сутінках ліхтарі на Королівському мосту, нагадуючи нам, що вже час пити чай і грітися біля багаття в каміні.

Іншим моїм другом був Меттью Магт, на прізвисько Котяче М'ясо. Це був кумедний дідусь, сильно косоокий. Виглядав він страшноувато, але порозмовляти з ним завжди було дуже приємно. Він знав усіх у Паддлбі, у тому числі й усіх собак та котів. У ті часи бути продавцем м'яса для котів було звичайною професією. Ви могли побачити практично кожен день, як такий торговець проходить по вулиці з дерев'яним лотком, повним шматків м'яса, нанизаних на шпичаки, і горлає: — М'ясо! М'-Я-С-О! І люди платили йому, щоб дати це м'ясо своїм котам та собакам, замість того щоб годувати їх собачими сухарями чи недоїдками зі столу.

Я любив гуляти по місту зі старим Меттью і спостерігати, як коти й собаки підбігають до садових хвірток, щойно зачують його голос. Інколи він дозволяв мені, щоб я сам давав м'ясо тваринам, і для мене це було величезне задоволення. Він дуже багато знав про собак і називав мені назви різних порід, коли ми ходили по місту. У нього в самого було кілька своїх собак, одна, гонча, дуже швидко бігала, і Меттью часто вигравав із нею призи на суботніх перегонах; інший пес, тер'єр, вправно полював на пацюків. Котяче М'ясо навіть винаймав свого щуролова мельникам і фермерам, це був його додатковий заробіток поряд із продажем м'яса для домашніх улюбленців.

Моїм третім великим другом був Люк Відлюдник. Але про нього я розповім вам дещо пізніше.

Я не ходив до школи, бо мій батько був занадто бідний, щоб за неї платити. Проте я страшенно захоплювався тваринами. Тому й проводив час, колекціонуючи пташині яйця й метеликів, ловлячи рибу на річці, блукаючи поза містом в пошуках ожини й грибів, а також допомагаючи ловцеві молюсків штопати його сіті.

Так, у ті давні-предавні дні я жив надзвичайно приємним життям, хоча, звичайно ж, тоді я так не думав. Мені було дев'ять із половиною, і, як і всі хлопчачки, я хотів швидше стати дорослим, навіть не підозрюючи, наскільки добре мені ведеться без жодних турбот і гризот. Я завжди мріяв про той час, коли мені нарешті дозволять покинути батьківський дім, зайняти своє місце на одному з тих відважних кораблів, пройти під вітрилами вниз по річці крізь туманні болотá-марші і вийти у відкрите море, у широкий світ, щоб шукати там своє щастя.



## Зміст

Пролог .....3

### Частина перша

Перша глава. Син шевця .....7

Друга глава. Я дізнаюся про великого натураліста .....11

Третя глава. Лікар удома .....17

Четверта глава. Віф-ваф .....24

П'ята глава. Полінезія .....31

Шоста глава. Поранена білка .....39

Сьома глава. Мова молюсків .....42

Восьма глава. А ти гарний спостерігач? .....46

Дев'ята глава. Сад мрій .....50

Десята глава. Власний зоопарк .....54

Одинадцята глава. Мій учитель Полінезія .....58

Дванадцята глава. Моя чудова ідея .....63

Тринадцята глава. Мандрівник повертається .....67

Чотирнадцята глава. Подорож Чі-Чі .....70

П'ятнадцята глава. Я стаю помічником лікаря .....73

### Частина друга

Перша глава. Команда «Кроншнепа» .....79

Друга глава. Люк Відлюдник .....82

Третя глава. Джип і секрет .....86

Четверта глава. Боб .....90

П'ята глава. Мендоза .....95

Шоста глава. Суддівський собака .....100

Сьома глава. Кінець таємниці .....104

Восьма глава. Гіп-гіп ура .....108

Дев'ята глава. Пурпурова райська птиця .....112

Десята глава. Довга Стріла, син Золотої Стріли .....115

Одинадцята глава. Подорож усліпу .....119

Дванадцята глава. Випадкова визначеність .....124